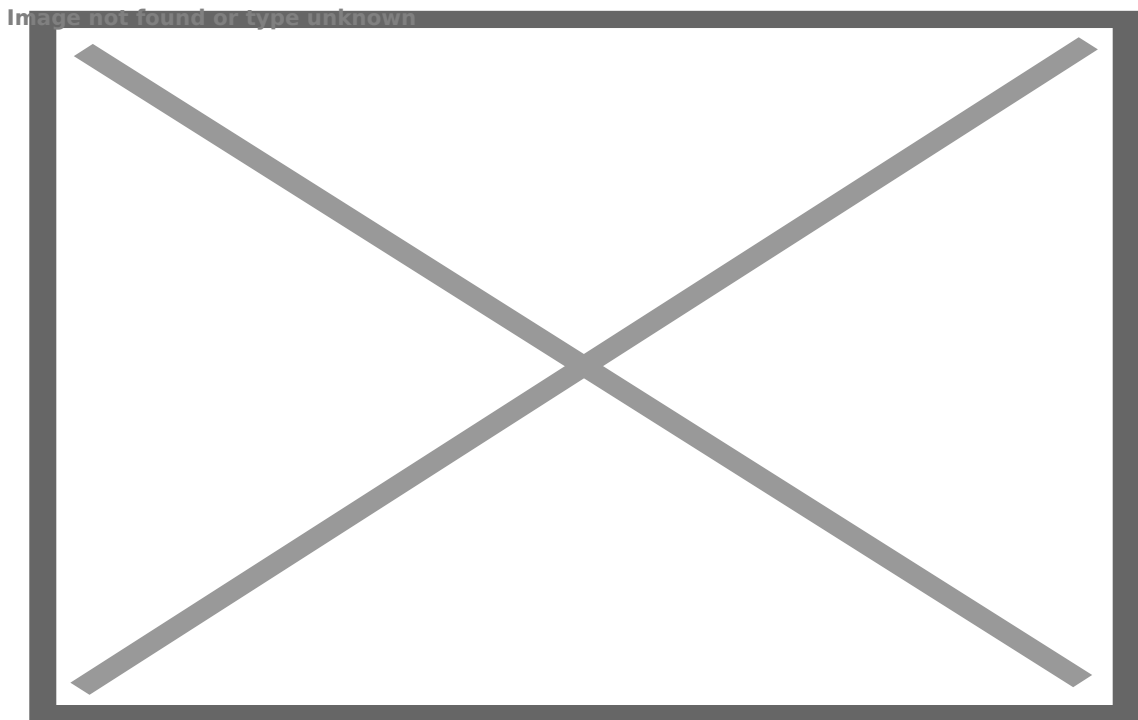

Lối đi nào cho tương lai của báo in?

22:01 12/07/2016

Tác giả: Admin

Rúng động làng báo thời gian qua là sự “khai tử” của một số tờ báo in nổi tiếng thế giới. Nhiều chuyên gia bắt đầu gióng hồi chuông cảnh báo và quan ngại về một viễn cảnh khá đen tối của báo in trong nước và quốc tế. Tồn tại hay là chết? Tương lai báo in sẽ ra sao luôn là những điều mà những người làm báo hôm nay trăn trở. Rất nhiều ý kiến cho rằng, chúng ta cần tìm một “lối thoát hiểm”...

Ưu thế của báo in là nội dung bài phóng sự phản ánh, tường thuật sâu sắc, đậm đà, dài hơi và gây ấn tượng cao nhờ độ tin cậy đối với độc giả. Ảnh minh họa

Nhà báo Huỳnh Dũng Nhân - giảng viên Trung tâm bồi dưỡng nghiệp vụ Hội Nhà báo Việt Nam:

Sự đọc thường đem lại những hiệu ứng riêng

Cách đây vài năm, tôi có dự một cuộc hội thảo tại Malaysia người ta cũng đặt một câu hỏi: Tương lai của báo in sẽ ra sao? Có nhà báo nói khoảng 50 năm nữa báo in sẽ biến mất. Có nhà báo khác lại nói, chỉ 4 - 5 năm nữa, báo in sẽ bị thay thế bởi các loại hình báo chí khác. Riêng tôi, thì nghĩ rằng tình hình chung của báo in trên thế giới là như vậy nhưng ở Việt Nam có thể có một chút khác

biệt.

Báo in ở Việt Nam cũng đang bị suy giảm, thay đổi, bị ảnh hưởng bởi các loại hình báo khác nhưng tôi tin rằng báo in ở Việt Nam vẫn có thể tồn tại, tuy có yếu đi. Bởi công nghệ thông tin và sự lớn mạnh của Internet - phương tiện truyền thông chưa thể phủ sóng rộng rãi khắp các địa phương, các vùng sâu vùng xa, biên giới, hải đảo. Về mặt nào đó, báo in vẫn là thứ công cụ tuyên truyền để kết nối các nhu cầu thông tin của Đảng, Nhà nước, Chính phủ và người dân. Nó có giá trị lưu giữ như những tài liệu thiết yếu của cuộc sống, nhất là đối với những người chưa có điều kiện tiếp cận công nghệ thông tin hiện đại. Nếu những tờ nhật báo bị ảnh hưởng nghiêm trọng bởi sự lớn mạnh của báo điện tử về các tin, bài, ảnh mang tính thời sự nhanh, nóng, kịp thời, tường thuật diễn biến của các sự kiện cập nhật đến từng phút... thì báo in vẫn có ưu thế hơn báo mạng ở chỗ cho đăng những bài phóng sự phản ánh, tường thuật sâu sắc, đậm đà, dài hơi và gây ấn tượng cao nhờ độ tin cậy đối với độc giả. Một con số thống kê cho thấy nhiều đơn vị, doanh nghiệp quảng cáo ở báo in nhiều hơn báo mạng là nhờ những ưu điểm đó của báo in.

Một nhà báo nước ngoài đã cho rằng tương lai của báo in chính là tạp chí, vì tạp chí không bị ảnh hưởng bởi tính thời sự như các nhật báo và những bài báo mang tính nghiên cứu sâu thì báo mạng ít ngó ngang đến. Và còn một điều khác nữa chúng ta có thể thấy, sự đọc thường đem lại những hiệu ứng riêng giúp người ta nhớ sâu và lâu hơn mỗi thông tin và chắc chắn cũng mang lại hiệu quả cảm thụ không kém nghe và nhìn.

Nhà báo Nguyễn Tri Thức - Trưởng ban hồ sơ sự kiện, Tạp chí Cộng sản:

Báo in nên tìm thị trường ngách

Muốn có thông tin khách quan, có tính định hướng... báo in phải chuyển tải thông tin đến bạn đọc theo cách riêng, tận dụng những thế mạnh hiện thời của mình. Đó là, không tập trung vào thông tin thời sự, sự kiện mà nên phân tích, bình luận, lý giải để thấy được bản chất thông tin, sự toàn cảnh, đa chiều của vấn đề. Từ đó giúp bạn đọc nhận biết giá trị, bản chất căn cốt, tính khách quan, toàn cảnh của thông tin để có thể nhận thức đúng, ứng dụng trong thực tiễn công việc cũng như đời sống... Đó là cách mà chúng ta đi tìm thị trường ngách để tồn tại.

Với báo điện tử, áp lực về tính cập nhật, không có thời gian đưa những thông tin mang tính bình luận, lý giải... nên báo in cần hướng đến, tập trung làm tốt hơn nữa... Chính vì thế thời gian qua, ngay cả một số nhật báo như Tuổi trẻ TPHCM, Lao động, Tiền phong, Nông thôn Ngày nay... tập trung vào lấy ý kiến chuyên sâu, đa chiều, lấy sự phân tích, lý giải và định hướng dư luận để thu

hút bạn đọc. Có thể nói, ngoài một số tờ báo ra ấn phẩm phụ, chạy theo kiểu làm báo thị trường, thì một số tờ báo đã biết tập trung hơn đến đối tượng độc giả quan trọng và đầy tiềm năng. Chúng ta thường quên một phân khúc độc giả tiềm năng, ít được tiếp cận đến báo chí như khu vực nông thôn, quên rằng có những người rất quan tâm đến các đồ họa, quan tâm tính lưu trữ của báo in, thích nghiền ngẫm đọc lúc rỗi rãi... Nhiều người thích đọc báo in chứ không hẳn là toàn bộ công chúng đều thích báo điện tử. Tôi không lạc quan với tương lai báo in nhưng trong một thời điểm đang nhiều bất lợi, âm ảm như bây giờ thì ở Việt Nam, thị trường dành cho báo in vẫn còn chỗ đứng.

Nhà báo Trần Xuân Thân, Báo điện tử VOV - Đài Tiếng Nói Việt Nam:

Tương lai báo in không sáng sủa là hợp xu thế

Tôi nghĩ rằng, thị trường báo in hiện nay âm ảm và tương lai không sáng sủa là bình thường, hợp xu thế. Bởi lẽ, trong lịch sử tồn tại và phát triển của truyền thông đại chúng nói chung, trong đó có báo in, công nghệ là yếu tố sống còn (chiếm khoảng 50%) quyết định sự mạnh - yếu của tờ báo, phần còn lại là nội dung thông tin. Công nghệ và nội dung báo in phải được xác định là 2 yếu tố cấu thành không thể tách rời của một tờ báo. Dù có không ít người cực đoan đề cao nội dung quyết định chất lượng báo chí, nhưng theo tôi, nếu làm nội dung tốt mà không có công nghệ tốt, không làm chủ được công nghệ tốt để thể hiện nội dung đó thì chính mặt này lại làm giảm đi cái tốt của nội dung. Hơn nữa, nhờ công nghệ tốt mà nội dung có thêm cơ hội đến được với công chúng.

Hiện nay công nghệ chi phối nội dung đã thể hiện rõ nét. Công nghệ chi phối cả cách thức làm nội dung truyền thông. Công nghệ báo in hiện tại đã trở nên lạc hậu so với thời đại truyền thông công nghệ mới. Báo in không chỉ phải cạnh tranh với phát thanh, truyền hình, báo điện tử mà còn cạnh tranh với mạng xã hội. Cuộc cạnh tranh này cũng không phải chỉ có báo in mà tất cả các phương tiện truyền thông đang đối mặt.

Cũng có những ý kiến đã cho rằng, báo in sẽ không chết mà nó sẽ làm mới mình bằng những công nghệ mới để truyền thông điệp báo in tới công chúng, công nghệ in mới... Nhưng cách nói này, theo tôi, chỉ là cố gắng gượng níu kéo thuật ngữ báo in. Còn khi nó làm mới mình về công nghệ, và thậm chí ra đời công nghệ mới để đưa báo in đến công chúng, ví dụ số hóa bản in, chuyển bản in bằng công nghệ mới đến công chúng tiếp nhận ở dạng file số, thì về bản chất, nó cũng không còn là báo in nữa. Nó là một loại mới ra đời. Cũng giống như thời kỳ đầu báo in được đưa lên Internet.

Nhà báo Nguyễn Văn Bắc, Báo Hải quan:

Cần có nét đặc sắc riêng...

Việc bị giành giật bạn đọc là một thực tế của báo in hiện nay. Tuy nhiên, báo in và báo điện tử vẫn có thể cùng nhau tồn tại và phát triển.

Đó là, tìm nội dung chuyên biệt, bản sắc riêng cho mình để cho bạn đọc thấy cần có tờ báo đó để đọc. Với các cơ quan báo chí có nhiều loại ấn phẩm thì cần có sự kết hợp, hỗ trợ nội dung để bạn đọc phải tìm tờ báo giấy để có thông tin đầy đủ, sâu sắc hơn. Bên cạnh việc tổ chức nội dung thì trình bày báo cũng cần luôn thay đổi để hấp dẫn bạn đọc, đặc biệt các cơ quan cần hướng mạnh khâu phát hành đến những vùng mà vốn dĩ báo in ít có và người dân chưa sử dụng phương tiện điện tử nhiều.

Nhà báo Nguyễn Minh Đức - TBT Báo Kinh tế & Đô thị:

Vấn đề cốt tử vẫn là chất lượng thông tin

Thình thoảng, lại xuất hiện thông tin tờ báo này ở Mỹ, tờ báo kia ở Anh phải đóng cửa, đình bản; trong nước nhiều cơ quan báo chí ngưng xuất bản báo in hay giảm kỳ phát hành... Thực tế ấy khiến những người làm báo chúng ta phải suy nghĩ: Phải chăng, một loại hình báo chí lâu đời nhất, được người đọc quý trọng nhất đang có nguy cơ biến mất? Phải chăng nó sẽ biến mất như những chiếc máy chữ, chiếc máy nhắn tin hay máy ảnh cơ... để nhường chỗ cho các thiết bị công nghệ kỹ thuật số?

Vậy thì vấn đề đặt ra là, làm thế nào để duy trì việc xuất bản các tờ báo in? Liệu rằng, bạn đọc có còn tiếp nhận báo in nữa hay không? Và muốn duy trì, các tòa soạn, những người làm báo cần phải làm gì? Theo tôi, có 3 lợi thế mà báo in có vẻ vượt trội hơn báo điện tử và các loại hình báo chí khác. Một là, một bộ phận bạn đọc vẫn duy trì thói quen đọc báo in. Hai là, độ chính xác, tin cậy của báo in cao hơn. Ba là, việc ăn cắp bản quyền, copy thông tin trên báo in diễn ra chậm hơn trên báo điện tử. Chính vì thế báo in muốn cạnh tranh với báo điện tử cần phát huy “lợi thế” của mình. Và yếu tố đầu tiên vẫn là chất lượng thông tin. Tại sao những tờ báo in được cho là “lá cải” vẫn bán được, người đọc vẫn tìm mua. Bởi vì đó là những thông tin chi tiết, hấp dẫn, lạ và độc mà trên mạng chưa có hoặc có thì rất sơ sài. Hai là, thông tin được trình bày trên những tờ báo hấp dẫn và bắt mắt hơn. Chính vì thế, khoan hãy bàn về tương lai lâu dài của báo in mà trước mắt chúng ta phải hành động ngay để may ra báo in vẫn còn tồn tại trong một thời gian nữa với những lợi thế của nó.

Qua thực tế điều hành tại báo Kinh tế & Đô thị, tôi cho rằng, hiện nay trong một tòa soạn, phải phân định rõ thông tin nào thì đưa ngay báo điện tử còn thông tin nào cần phải để dành đưa báo in. Chúng ta cũng cần tính toán để làm báo phát không theo xu hướng của báo chí thế giới. Có nghĩa là nguồn thu của tòa soạn không phải từ bán báo mà là từ nguồn quảng cáo của các tổ chức, doanh nghiệp quảng cáo. Như vậy, báo in vẫn tồn tại mà bạn đọc vẫn được phục vụ miễn phí. Và điều quan trọng nhất vẫn là, thông tin báo in phải chuyên sâu, nhằm vào một đối tượng bạn đọc nhất định thuộc một lĩnh vực cụ thể. Vấn đề là mỗi tòa soạn, mỗi Tổng biên tập và cộng sự ở tòa soạn đó có biết lựa chọn hướng đi, lựa chọn cách “thâm canh” để tiếp tục duy trì và phát triển tờ báo của mình hay không?

Bảo Minh - Phương Quang (thực hiện)

Tạp chí Người Làm Báo số 387 - Tháng 5/2016

Link bài viết: <https://nguoilambao.vn/public/loi-di-nao-cho-tuong-lai-cua-bao-in>